

NY VEILEDNING OM IKKE-PRISSATTE VIRKNINGER

Forum for Statens prosjektmodell, 20.11.2023

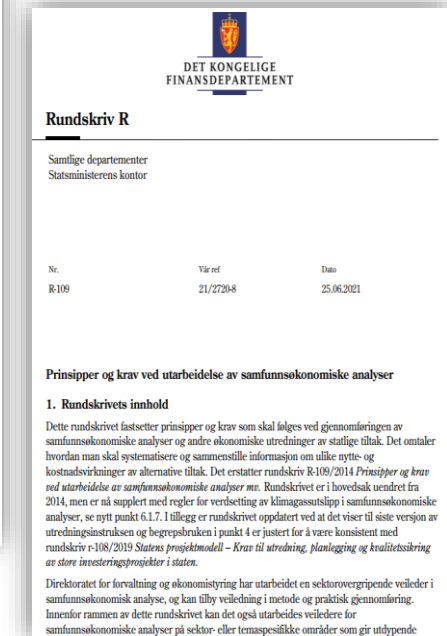
Elisabeth Aarseth, DFØ

DFØs rolle

- Forvalter **utredningsinstruksen**
- Statens **fagorgan** for gode beslutningsgrunnlag og samfunnsøkonomiske analyser
- **Kompetansetjenester**
 - Veiledere
 - Kurs
 - Rådgivning
 - Nettverk

Ny veileder i samfunnsøkonomiske analyser

- Basert på **R-109/2021**
- Relevant for **små og store** tiltak
- **Sektorovergripende** veileder
- **God involvering** og bredt forankret
- Veilederens **målgruppe**

Hva er problemet?

- **Brukerinnsikt:** Intervjuer og spørreundersøkelser
- **Stor spredning** i kompetanse og ambisjonsnivå
- **To temaer** med behov for mer veiledning
 - Nullalternativet
 - Vurdering av virkninger

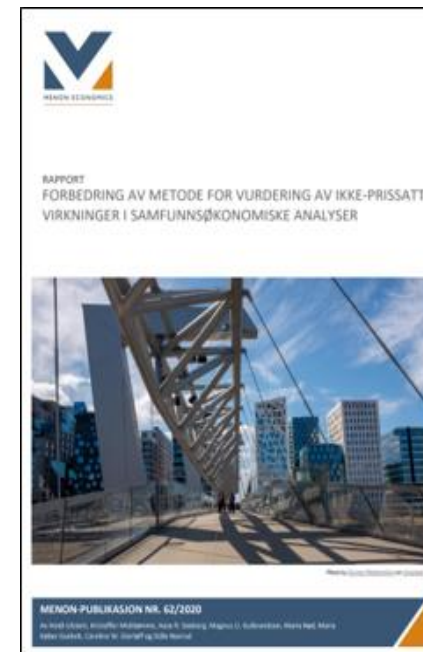
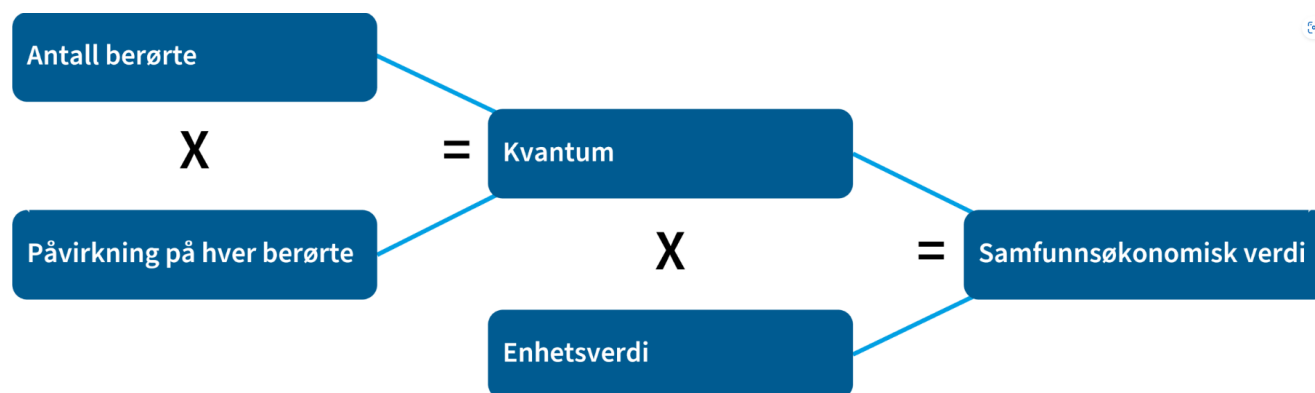
Ikke-prissatte virkninger

- Mange virkninger omsettes ikke i et marked
 - Eksempelvis miljøvirkninger, sikkerhetsmessige virkninger, helsevirkninger
- Er ofte sentrale virkninger
- Ulike metoder for verdsetting

Vurdere ikke-prissatte virkninger

- Tre steg for å finne den samfunnsøkonomiske verdien:
 1. Vurder hvor mange som blir berørt av hver virkning
 2. Vurder hvor stor påvirkning tiltaket vil ha på hver enkelt berørt
 3. Vurder hvilken enhetsverdi som kan benyttes

Verdimatrisemetoden

Kvantum / Enhetsverdi	Liten	Middels	Høy
Stort negativt	Middels negativ	Stor negativ	Meget stor negativ
Middels negativt	Liten negativ	Middels negativ	Stor negativ
Lite negativt	Ubetydelig/ingen	Liten negativ	Middels negativ
Verken positivt eller negativt	Ubetydelig/ingen	Ubetydelig/ingen	Ubetydelig/ingen
Lite positivt	Ubetydelig/ingen	Liten positiv	Middels positiv
Middels positivt	Liten positiv	Middels positiv	Stor positiv
Stort positivt	Middels positiv	Stor positiv	Meget stor positiv

Verdimatrisemetoden

Kvantum \ Enhetsverdi	Liten	Middels	Høy
Stort negativt	Middels negativ	Stor negativ	Meget stor negativ
Middels negativt	Liten negativ	Middels negativ	Stor negativ
Lite negativt	Ubetydelig/ingen	Liten negativ	Middels negativ
Verken positivt eller negativt	Ubetydelig/ingen	Ubetydelig/ingen	Ubetydelig/ingen
Lite positivt	Ubetydelig/ingen	Liten positiv	Middels positiv
Middels positivt	Liten positiv	Middels positiv	Stor positiv
Stort positivt	Middels positiv	Stor positiv	Meget stor positiv

Eksempel på fremstilling

Samfunnsøkonomisk virkning	Kvantum	Enhetsverdi	Samfunnsøkonomisk verdi
Økt helse og livskvalitet			

Eksempel på fremstilling

Samfunnsøkonomisk virkning	Kvantum	Enhetsverdi	Samfunnsøkonomisk verdi
Økt helse og livskvalitet	<p>Middels positivt kvantum</p> <p>Statistikk viser at over 55 000 barn og unge mottok hjelp fra barnevernet i 2017. Det er over 80 prosent av de barnevernsansatte som mangler grunnkompetanse, og effekten av kompetansetiltak mener vi derfor vil være middels positiv.</p>		

Eksempel på fremstilling

Samfunnsøkonomisk virkning	Kvantum	Enhetsverdi	Samfunnsøkonomisk verdi
Økt helse og livskvalitet	<p>Middels positivt kvantum</p> <p>Statistikk viser at over 55 000 barn og unge mottok hjelp fra barnevernet i 2017. Det er over 80 prosent av de barnevernsansatte som mangler grunnkompetanse, og effekten av kompetansetiltak mener vi derfor vil være middels positiv.</p>	<p>Høy enhetsverdi</p> <p>Ulike studier viser et stort velferdstap som følge av omsorgssvikt blant barn og unge, inkludert NOU 2017: 12 Svikt og svik. Videre følger det av rundskriv R-109/2021 at man kan bruke en verdi som er dobbel så høy som for resten av populasjonen i en tilleggsanalyse ved eventuell bruk av kvalitetsjusterte leveår.</p>	

Eksempel på fremstilling

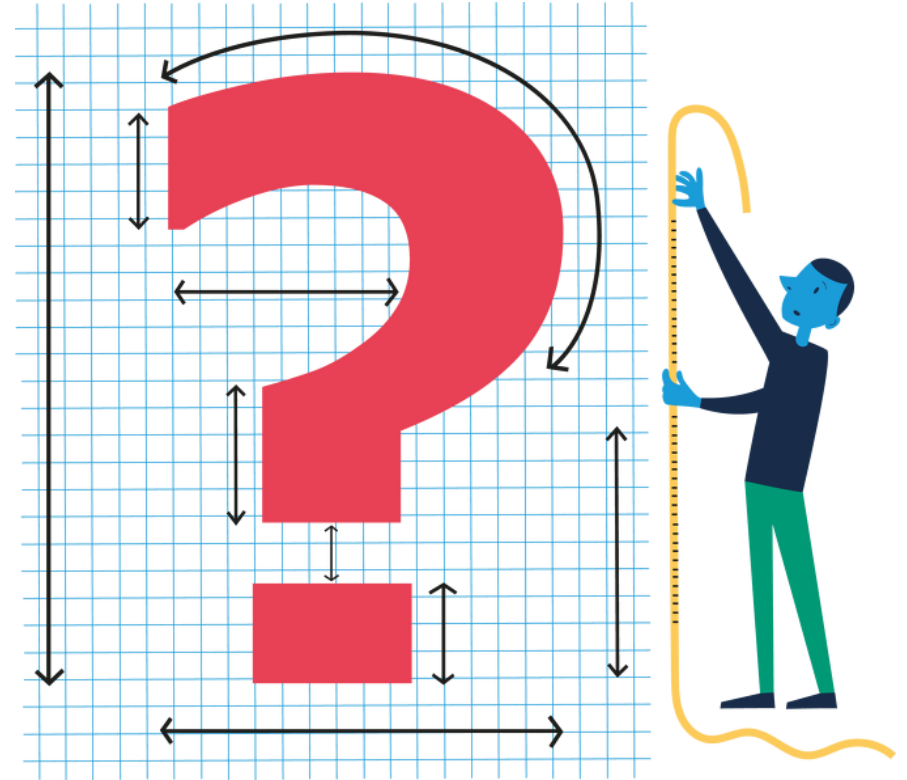
Samfunnsøkonomisk virkning	Kvantum	Enhetsverdi	Samfunnsøkonomisk verdi
Økt helse og livskvalitet	Middels positivt kvantum Statistikk viser at over 55 000 barn og unge mottok hjelp fra barnevernet i 2017. Det er over 80 prosent av de barnevernsansatte som mangler grunnkompetanse, og effekten av kompetansetiltak mener vi derfor vil være middels positiv.	Høy enhetsverdi Ulike studier viser et stort velferdstap som følge av omsorgssvikt blant barn og unge, inkludert NOU 2017: 12 Svikt og svik. Videre følger det av rundskriv R-109/2021 at man kan bruke en verdi som er dobbel så høy som for resten av populasjonen i en tilleggsanalyse ved eventuell bruk av kvalitetsjusterte leveår.	Stor positiv verdi

Tips ved bruk av verdimatrisemetoden

- Sørg for **transparens**
 - Dokumenter vurderingene
- Vurderinger i samsvar med **R-109/2021**
- Vektlegge **objektive** og **faglig baserte** vurderinger
- Kvalitative vurderinger suppleres med **kvantifisering**
- Vær **varsom** ved bruk av metoden
 - hvis manglende faglig grunnlag – dekningsanalyse
- Synliggjør **usikkerheten**

Viktig å huske på..

- Bruk **forventningsverdier**
- **Realprisjuster** relevante verdier
- **Diskonter** verdiene

Sektor- og temaveiledere

- Vurder behovet for **supplerende** veiledning
- Sørg for at eksisterende tema-/sektorveiledere er **oppdatert**
- Vær **varsom** ved ikke-oppdaterte tema-/sektorveiledere

Gi virkningen plassen den fortjener!

- Ofte er det **tallene** som får mest oppmerksomhet
- Legg vekt på virkningene som er **størst**

Direktoratet
for forvaltning og
økonomistyring

Takk for meg!